

РЕШЕНИЕ

№ 42643

гр. София, 19.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 9 състав, в
публично заседание на 09.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Камелия Серафимова

при участието на секретаря Анжела Савова, като разгледа дело номер **9687** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Настоящото административно производство е по реда на чл.145-178 АПК.

Образувано е по жалба на К. С. Б. – гражданин на Р. федерация срещу Заповед № 0-407/2024-08-29 на Изпълнителен директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина, с която последният отказал издаването на Удостоверение за български произход на К. С. Б.. Развитите в жалбата оплаквания са за незаконосъобразност на оспорената заповед. Твърди се, че същата е издадена при съществено нарушение на съдопроизводствените правила, нарушение на материалния закон, като по никакъв начин не се установява в какво се изразява неистинският документ и единственият начин да се установи, че документът е неистински е да се отправи запитване до органите, които са ги издали по линия на международното сътрудничество и оборването на доказателствената сила не може да бъде извършено посредством експертиза . Иска се отмяна на Заповедта и се претендират направените по делото разноски. В съдебно заседание, оспорващият-К. С. Б.- редовно уведомен при условията на чл.138,ал.2 АПК не се явява. Жалбата му на заявените основания се поддържа от адвокат Г. ,редовно упълномощена, която заявява претенция за присъждане на разноски.

Ответникът по оспорването- Изпълнителен директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина редовно уведомен при условията на чл.138,ал.2 АПК не изпраща представител.

Административен съд София-град след като прецени събраните по делото доказателства, ведно с доводите и изразените становища на страните, при условията на чл.142,ал.1 АПК, вр. с чл.188 ГПК, прие за установено следното:

На 20.05.2024 година оспорващият депозирал Заявление за издаване на Удостоверение за

български произход до Изпълнителен директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина. С писмо от 27.05.2025 година Началник сектор „Миграция“ при ОД на МВР- П. уведомил оспорващия, че производството се удължава с два месеца на основание чл.35,ал.2 ППЗЧРБ и същият следва да представи удостоверение за раждане , от което да е видно , че е от български произход.

На 29.05.2025 година оспорващият депозирал Заявление за издаване на Удостоверение от български произход, към което приложил Удостоверение за раждане на баба му - О. А. Я. / моминско име Д./ е българка по националност , както и прабаба му и прабаба му и всички изискуеми документи.

В хода на административното производство е изготвена Експертна справка от вещо лице , от която е видно, че представеното Свидетелство за раждане на името на О. А. Д. е неистински документ,както и това издадено на името на Л. П. Я. също е неистински документ.

На 29.08.2024 година ответникът по оспорването е издал оспорената Заповед № 0-407, с която отказал да издаде Удостоверение за български произход на оспорващия.

По делото е назначена, изслушана и неоспорена от страните съдебно- графологическа експертиза, като в заключението си вещото лице е дало подробен отговор на въпросите поставени му като задача,а разпитан в съдебно заседание, експертът заявява, че поддържа заключението си .

По делото е приложено заверено копие на цялата административна преписка.

С оглед на така установената фактическа обстановка, Административен съд София-град намира предявената жалба за процесуално допустима, подадена в преклузивния срок по чл.149 АПК от легитимирана страна и при наличие на правен интерес от обжалване. Разгледана по същество, същата се явява основателна, но по съображения, различни от сочените в нея.

Заповедта е издадена от некомпетентен орган е нищожна.

С изменението на ЗБГ - ДВ, бр. 21 от 2021 година изискването за представяне на удостоверение за български произход и процедурата за това е отпаднала. Текстът на закона понастоящем е следният: "(Нова - ДВ, бр. 33 от 2010 г., изм., бр. 21 от 2021 г.) В производството за придобиване на българско гражданство по натурализация по ал. 1, т. 1 с молбата се представят официални документи, издадени от български или чуждестранни органи, с които молителят удостоверява, че има родствена връзка с поне едно лице - негов възходящ до трета степен включително, което е от български произход. Документите трябва да съдържат информация за имената на възходящия и родствената му връзка с молителя." Съгласно изменената разпоредба на чл. 29, ал. 4 ЗБГ, когато е необходимо да се изяснят факти и обстоятелства по представените с молбата документи по чл. 15, ал. 2, министърът на правосъдието може да изиска от молителя да представи допълнителни документи в 14-дневен срок от уведомяването му или да възложи на К. съвет при Държавната агенция за българите в чужбина да установи дали молителят има български произход.

От цитираната норма е видно, че след изменението на закона установяването на български произход се извършва само служебно от министъра на правосъдието въз основа на документите по чл. 15, ал. 1 ЗБГ или след служебно изисквано становище от К. съвет при ИАБЧ. В исторически план материалната компетентност на изпълнителния директор на ИАБЧ изрично е била предвидена съгласно чл. 15, ал. 2 и 3 ЗБГ (Закон за българското гражданство, ДВ, бр.33 от 2010 г.), но също така изрично е била отнета със ЗИД ЗБГ (ДВ, бр.21 от 2021 г.). Т.е., към момента на подаване на заявлението от 29.05.2025 година ответникът по оспорването вече не разполага с такава компетентност, защото нито ЗБГ, нито Законът за българите, живеещи извън РБ (ЗБЖИРБ), нито Законът за чужденците в РБ предоставят изрично на Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция за българите в чужбина правомощието да издава удостоверения за български произход.

Не може да се приеме, че чл. 2 и чл. 3 ЗБЖИРБ или чл. 15, ал. 2 ЗБГ (изм., ДВ, бр.21 от 2021 г.) предоставят на изпълнителния директор на ИАБЧ такава материална компетентност, доколкото към настоящия момент ЗБГ предвижда подобно удостоверяване само от К. съвет към ИАБЧ и то само за целите на придобиване на българско гражданство по изрично възлагане от страна на министъра на правосъдието (чл. 29, ал. 4 и 6 ЗБГ) и чл. 2 от Правилника за устройството, организацията и дейността на К. съвет при Изпълнителна агенция за българите в чужбина. След като няма предвидена в закона възможност административен орган да издава определен удостоверителен документ с правно значение, наличието на материална компетентност не може да се извлече от разпоредбите на непубликувания в "Държавен вестник" вътрешен Правилник за дейността на ИАБЧ по удостоверяване за български произход, публикуван на сайта на ИАБЧ и утвърден със заповед на Изпълнителния директор на ИАБЧ № 25 от 29.06.2021 г., изменен със заповед № 32 от 10.07.2023 година и Заповед 87/23.12.2024 година на Изпълнителния директор на ИАБЧ. В този смисъл определение № 4667 от 15.2024 г. по адм. дело № 1675/2024 г. на ВАС, III о., решение № 7877 от 14.07.2023 г. по адм. дело № 13219/2017 г. на ВАС, III о.

Следователно към настоящия момент поради отнетата материална компетентност на Изпълнителния директор на ИАБЧ да издава Удостоверения за български произход или да отказва тяхното издаване удостоверяването на произхода, което се извършва от К. съвет към ИАБЧ по изрично възлагане от страна на министъра на правосъдието и само в процедура по предоставяне на българско гражданство, представлява междинен акт без самостоятелно значение като част от процедурата по предоставяне на българско гражданство, който акт не подлежи на обжалване пред съд, а като е издал Заповед за отказ за издаване на Удостоверени е за български произход, ответникът по оспорването е издал акт, който е нищожен и не поражда правни последици поради липса на материална компетентност.

В най-общ смисъл, компетентността на определен административен орган посочва кръга от въпроси, с които той е оправомощен да се занимава, както и правомощията, с които органът разполага за решаването на тези въпроси и с оглед издаването на юридически /административни актове/, компетентността представлява нормативно признатата способност на даден орган да издаде определен акт. Компетентността на държавните органи е израз на специализацията на функциите на държавно управление и очертава кръга от задачи, възложени на отделните органи по осъществяването на определени държавни функции. Най-често, компетентността се определя като система от правомощия-съвкупност от права и задължения от особен характер, предоставени на органа за осъществяване на държавната власт. Значението на компетентността при издаване на административни актове е толкова голяма, че законодателят отчитайки тази значимост е въздигнал липсата на компетентност в първо то основание за оспорване на административните актове- чл.146,т.1 АПК. Липсата на компетентност у издателя на обжалвания отказ, прави последния нищожен, непораждащ правни последици и предполага обявяването и.

С оглед изхода на спора, претенцията на оспорващия за присъждане на разноски е основателна и в негова полза следва да се присъдят такива в размер на 1876,87 лева – внесена държавна такса, адвокатско възнаграждение и депозит за вещо лице.

Воден от горното и на основание чл.173 АПК, Административен съд София- град

Р Е Ш И :

ОБЯВЯВА НИЩОЖНОСТТА НА ЗАПОВЕД № 0-407/2024-08-29 на Изпълнителен директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина, с която последният отказал

издаването на Удостоверение за български произход на К. С. Б..

ОСЪЖДА ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА ДА ЗАПЛАТИ НА К. С. Б.- ГРАЖДаниН НА Р. ФЕДЕРАЦИЯ СУМАТА ОТ 1876,87 ЛЕВА- РАЗНОСКИ ПО ДЕЛОТО, КАТО СЪЩАТА СЛЕДВА ДА БЪДЕ ВЪЗСТАНОВЕНА ОТ БЮДЖЕТА НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА.

НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.138,АЛ.1 АПК, ПРЕПИС ОТ РЕШЕНИЕТО ДА СЕ ИЗПРАТИ НА СТРАНИТЕ.

Решението подлежи на касационно оспорване пред ВАС на РБ в 14 дневен срок от получаване на препис от същото, съгласно разпоредбата на чл.211,ал.1 АПК.

СЪДИЯ: